

Barangolás a szőregi csatatéren

A mult bünei tarulnak fel a szabadságharc egyik nagy csatájának színhelyén

Alig négy-öt kilométerkö suhan el mellettünk a szőregi országúton az első ideai márciusi tavaszi napon, amikor megérkezünk motorkerékpárunkkal az ujszoregi elágazáshoz. Nem messze kis vasútállomás fehérlik felénk: az ujszoregi megálló. Előtte fut el a vasúti töltés a szőregi országúttal párhuzamosan, mellette meg hosszú, régi töltés húzódik, két oldalán aprócska házakkal. Ez a töltés események emekét őrzi. Itt, ebben a szögben állt fel ugyanis majdnem száz évvel ezelőtt 1849 augusztus 5-én a szabadságharcos magyar csapatok egy része, a IX. hadtesthez tartozó Wisoczkai és Lázár hadosztály, hogy hősi ellenállásával fedezze a Deszk és Béba felé visszavonuló X. és IV. magyar hadtestet. Mögöttük Dessewty huszárai sorakoztak föl, a töltés tulajdonán az osztrák csapatok állottak, hátul pedig valahol a mai kendergyár táján Panjutin cári orosz csapalaival megerősített Herzinger osztrák hadosztály. Itt ennél a töltésszakasznál, a kis ujszoregi állomás közelében, ahol leszálltunk motorunkról, itt vágatott öréseket a hadtest parancsnoka, Dembinszki, ötven magyar löveg számára. Összesen mintegy 38 ezer magyar szabadságharcos állt már itt dél előtt óta, velük számtalan népfőlkeli és késztőlődsi hősi elszántsággal a tulerővel szembeni küzdelemre.

Vissza az időben

Amint így eigondolkozunk ezen, előttünk a szőregi csata térképévei, — egyszersak meg-elevenedik előttünk a környék. Késő délutánra jár az idő, a meleg nyári nap is langyosabban süt. Egy zsinórosruhás honvédtiszt előveszi zsebóráját, fel hatot mutatnak rajta a zömök óramutatók. Ebben a pillanatban megszólal a töltés tulsó oldaláról, Szeged felől egy osztrák ágyú, sorra dördülnek utána a többiek is. A válasz nem marad el a magyarok oldalán sem. Alig pár perc telik el és löporfüst terjeng mindenfelé, az időnként beálló kisebb csöndet

pedig puskaropogás szakítja meg.

Homályos távcsövön látjuk, hogy az egyik osztrák alakulat a szentiváni erdő felé kanyarodik, az ott táborozó két magyar zászlóalj viszont Szentiván felé vonul vissza. Itt mellettünk is megélenkül ismét a levegő; két osztrák hadosztály oldalba akarja kapni a IX. hadtest ütegeit. Harsány »hajrá!« hallatszik azonban fel mögöttünk. Megindultak Szőreg felől Dessewty huszárai. Kivont kardok villannak a levegőben, piros sapkák tűnnek fel nagy tömegben, alig néhány perc és már itt is vannak. Elérők a töltést és heves harcokban tartják vissza az ellenség bekerítő csapatait. Közben Dembinszki is újból megszólaltatja ágyúit, de a Wisoczkai és Lázár hadosztálynak visszavonulási parancsot ad. Hiába, a tulerővel szemben kár lenne az oktan hősiességért! Egy zászlóalj azonban kiugrik a Wisoczkai hadosztályból, elszánt, löporfüstös, vérző arccal tömörülnek össze a töltés mellett. Az osztrák Jablonowski dandár élosztagai velük szemben már-már feljutnak a töltésre, de egyszersak fellobbog egy magyar zászló, újabb »hajrá!« kiáltás hallatszik, megharsan egy kúrt is és rövid, de heves kizitusa után az osztrákok leszorulnak a töltésről.

Hősies küzdelem a tulerővel

Ez a hősi lendület megmentette a visszavonuló magyar csapatokat. Most már visszavonulhatnak ők is. Közben Dembinszki felkapta lovát, egy magaslatra, hogy áttekintse a csatateret, de lova felhorkan, felágaskodik, majd tompa puffanással zuhan le a földre. Gölyöt kapott, majdhogynem gazdáját érte a gyilkos ólom. A csata ezalatt mostmár kisebb erővel folyik, végig a töltés mentén. A magyar csapatok inkább a visszavonulásra gondolnak, hiszen az osztrák és cári orosz csapatok tulerője teljesen nyilvánvaló. Nem adják azért olyan olcsón! Piros nadrágos

izmos lábak ösztönzik most rohamra az erős lovakat és Bocskay-huszárok vetik magukat egy elszigetelten álló osztrák ütegre. Elkeseredett küzdelem alakul ki. Mindkét csapatból bőségesen hullanak le a lovakról. Két-három osztrák is jut egy-egy magyar huszárra, de vagdalkoznak is hőiesen és itt is, ott is sebesülten fekszenek a földön a fehérszabonyos osztrák katonák. Már-már el is foglalják magyarjaink az üteget, de ott hátul előrenyomulnak Panjutin oroszai és ilyen hatalmas tulerő

Dolgozó, felszabadult nép a csatatéren

Eles fűtly hasít át a csenden... Felriadunk. Nagy, fekete mozdony robot át a kis ujszoregi vasútállomás előtt a zöldelő vasúti töltésen, éppen ott, ahol valamikor a Lázár-hadosztály állhatott. Nagyot fordult azóta az idő kereke. A csatateret most vasúti töltés szeli át, amelyen napjában többször is hosszú sor vasúti kocsik futnak végig, újjáépített mozdonyok, helyreállított személynokok, tehervagonok. Amarra meg Szeged felé, ahol közel száz éve a cári orosz csapatok vonultak a magyarok ellen, né-

Vízet, villany! Kér a falu

Fejkendő asszony jön velünk szembe a töltésen. Karján két kanna, mögötte pendele gyerek kocog egy kis kannácskával. Vízért mennek a kútra, mert a közel 90 családi házból álló, főként munkástelepülést a multban nem méltattak arra, hogy kulkifolyókat létesítsenek. A demokráciának kell ezt is pótolnia és pótolja is a hároméves terv során.

— Bizony többszáz métert kell megtenni naponként a vízért — mondja az asszony. — De vannak olyanok is — Ujszoreg másik végén lakók —, akik két kilométert tesznek meg, amíg a kútra érnek.

Más büne is előbukkan itt a multnak. A házakban még ma is petróleumlámpa ég, a falu töltésből álló egyetlen utcája meg koromsötét, mert a felsődunántúli villamosítási munkák, amelyek hatáskörébe tartozik ez a környék, nem volt jó üzlet ide kivezetni a villanyvezeték. Ezen a bajon is mai tervszerű gazdasági rendünk segít majd, amely elsősorban nem az üzleti érdekeket, hanem a dolgozók érdekeit tartja szem előtt.

Elavult közigazgatási rendszerünk bünei

— Látják kérem ott Szeged felé, a házak mögött azt a keskeny utat? — mutat egy ujszoregi munkásember egy poros gyalogutra. Az ott a megyehatár. Mi már Csanádhöz tartozunk, amaz a fele meg Szegedhez. Így azután az ujszoregiek azon a részen nem kaphatták földet a földreform során, sőt közel 20

Olcsó savanyúság

(csalamadé) viszonteladónak és étkezdének kimerve

JANKÓ konzerviparnál Pulcz-utca 23.

Üzemek!

munkásruhák (1 kabát, 1 nadrág) részletre

míg a készlet tart

Klauzál-tér 5., az udvarban

Dobó-fele gummi szandál

árusítását megkezdtek. Prima minőség. Olcsó árak.

Hódy cipőüzlet Szeged, Kelemen-utca 14. sz.

Női és leányka-felöltők, férfiak, fiatalok, gyermek kész felsőruhák nagy választékban

Szécsy ruhaáruház Szeged, Nagy J.-u. 4.

Kiskereskedő egység

Írta: BOZÓKY LÁSZLÓ

Az utóbbi időben mindenki érezte, hogy a kereskedelmi érdekképviseletek szervezetei körül valami baj van. A kiskereskedő társadalom egység után áhitozott, de ezt az egységet nem sikerült eddig megvalósítani. Hosszu hetek, hónapok óta folytak a tárgyalások a kereskedelmi érdekképviseletek között az egység megteremtése érdekében. Büszkén jelenthetjük, hogy

a küzdelmes munka nem volt hiábavaló, sikerült a kiskereskedői egységet megteremteni.

Ezzel azonban csak a kezdeti nehézségek oldódtak meg, mert a munka nagyobbik része ezután következik.

Az új érdekképviseleti csucsszervezetre, a KISOSZ-ra vár az a nagy feladat, hogy többek között

a demokrácia egyik legnagyobb vívmányát, az egyenlő elbánás elvét megvalósítsa.

Nagyjelentőségű a mult héten tartott kamarakerületi érdekképviseleti vezetők értekezletének határozata, amely szerint

a KISOSZ országos elnöksége fenntartás nélkül elfogadja, hogy a vidéki főosztály elnöksége és vezetősége aktív vidéki kiskereskedőkből álljon.

Meg kell említeni, hogy Szegeden a KISOSZ szervezetének megalakítása elé sok akadályt gördítettek a közelmúltban. Sokn voltak azok, akik minden eszközt felhasználtak, hogy hátráltassák az egységes építő munkát úgy az érdekképviseleteken belül, mint a közvélemény felé.

Ha a vidéki kiskereskedelem érdekképviseleteinek vezetői felismerték volna hovatartozandóságukat, osztályhelyzetüket, nem fordult volna elő, hogy úgy az áruelosztás, mint egyéb kérdésekben annyira háttérbe kerülnek a vidéki kiskereskedők, mint ahogy az történt.

Sokan kérdezik, hogyan történt az, hogy akik eddig a KISOSZ megalakítását gátolták, azok ma a KISOSZ zászlóhordozói közé tartoznak? A felelet egyszerű:

a rossz vonalvezetésért és a rossz kereskedelempolitikai irányításért nem a megteremtett kiskereskedők felelősek, hanem az irányítók!

Az új érdekképviseleti munkában helyt kell biztosítani mindazoknak, akik becsületes munkájukkal, szakértelmükkel és demokratikus állásfoglalásukkal szolgálni akarják a szegedi kiskereskedők igaz ügyét. A KISOSZ régi hívei nem áhitoznak bosszura, hanem a megértés vezeti őket. Nem biztosítanak azonban helyet a közéleti szereplésre vágyó, a karrieristák, vagy az anyagi javakért felfelé törekvők részére.

A dolgozó kiskereskedő a maga munkájából él, ezért a kereskedőnek és szervezetének — a KISOSZ-nak — nem lehet más politikája, mint a magyar dolgozók két pártjának. A munkáspártoknak politikájuk van. Csak ezzel a politikával lesz a magyar kiskereskedő a népi demokrácia öntudatos harcosa, ez biztosítja jövőjét, megmaradását, polgáriogát az új magyar köztársaságban.

Kardos

festék

Valéria-tér.

15-én, hétfőn este 8 órakor a móravárosi Népházban (Kálvária-tér) műsorral és tánccal egybekötött

centenárium ünnepélyt

rendeznek a »Kádics« pártok. — Közreműködik a rendőrtanostálys szavalókórusa. Beépődij nincs! — Műsor megváltása kötelező, ára 1 Ft.

Kerékpárok nagy választékban

részletre is. Javítások jótállással

Déry Ede Szeged, Kiss-utca 3. sz.